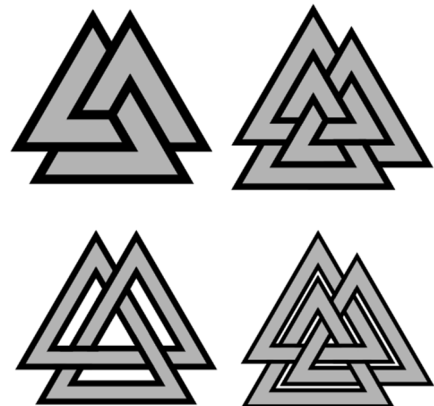

1. **Millise, sõjaaja tarbeinfo lehena alustanud ja tänaseni ilmuva perioodikaväljaande pikaageisim peatoimetaja (1962-1982) oli Heino Dengo?** Sama väljaannet on teiste hulgas hiljem peatoimetanud Endel Lepisto ja Hallar Lind. Täna on seitsmendat aastat väljaande toimetust juhtimas peatoimetaja, kes tiivad ajakirjandusse kasvatas *Soccernet*’i portaalist.
2. Üks endine, tänaseks küll ammu meie seast lahkunud male maailmameister on alates aastast 2017 kujutatud ka oma kodumaa 2000-ühikulisel paberrahal. Samuti väärrib mainimist, et ka tänases maleringkonnas on selle maailmameistriga sama ees- ja perenimega (kuid mitte sugulaseks olev) suurmeister aktiivselt tegev, kahel korral on noorem mees tulnud ka maleolümpia kuldmedalile. Sündinud on täna neljakümnendates noorem mees mõni kuu pärast maailmameistri surma. **Mis ees- ja perenimed neid kahte maletajat ühendavad?**
3. Consuelo Velázquez (1916 - 2005) on Mehhiko naishelilooja ja pianist, paljude populaarsete laulude autor. **Milline neist on tema tuntuim, 1940. aastal kirjutatud ja mitte ainult hispaaniakeelses maailmas levinud laul (teadaolevalt ka enim esitatud hispaaniakeelne laul üleüldse)?**
4. Need kaks pildidel olevat härrat (sündinud vastavalt 1972 ja 1975) on siinmail ilmselt rohkem tuntud veebruarist, märtsist. Vanem neist (paremal) on olnud Ukrainaga seotud läbirääkimiste peamisi kõneisikuid, noorem (vasakul) esitab menukaid õhtuseid sõjakommentaare. Vanem mees on kusjuures õppinud Minski meditsiiniinstituudis ja noorem on sündinud Gruusias. **Nimetage need kaks Volodõmõr Zelenskõi nõunikku?**
5. See merendusajaloo üks tuntumaid kummituslaevu, 31-meetrine brigantiin lahkus 1872. a. 7. novembril New Yorgist sihtkohaga Itaaliasse Genovasse. Kuu aega hiljem nähti laeva triivimas Portugali ranniku lähedal. Laev oli mahajäetud, kuigi trümmis oli meetrijagu vett, oli laev sõidukõlbulik. Laeva last ja isiklikud asjad olid suures osas puutumata. Viimane sissekanne logiraamatusse oli tehtud kümmekond päeva varem. Nagu ikka, on aegade jooksul tekkinud väga palju erinevaid versioone, mis laevaga tegelikult juhtus. **Mis oli laeva nimi?**

6. Näete kolmest omavahel seotud kolmnurgast koosnevat sümbolit. Esimesed ülestähendused sest sümbolist pärinevad Gotlandi saare ruunikividelt ca 9. sajandist ja samuti on leitud neid Osebergi viikingilaev-haua juurest. Sümboli ajaloolist täpselt tähendust ei teata, enim levinuim oletus on, et tegu võis olla surnute mälestamisega. Nimetus on uuemast norra keelest pärinev ja lühidalt võiks see kõlada kui sõlm langenute mälestuseks. Mõned paremradikaalsema vaatega grupeeringud on seda sümbolit püüdnud ka kasutada oma logona, kuid svastika moodi tähtsust see pole omandanud. **Mis nimeline sümbol?**

7. Küsime 1976 loodud spordi- ja vabaajariiete brändi, mille omanikuks on ISC grupp. Brändi tunnuslause/moto on „Loomult põhjamine“. Näete ka logo fragmenti. **Mis kaubamärk?**
8. Küsime madalakasvulist rohttaime, mis arvatavasti pärineb Vahemere maadest. Antiikajast on seda peetud rahustava toimega taimeks, mida kasutatakse seedehäirete leevendamiseks. Seemnetest valmistatud pastat on määratud haavadele. Seemneid peetakse toiteväärtuselt leiva ja mingil määral ka liha aseaineks. Valkude hulgalt jääb alla üksnes sojaole. Kirjanduses on levinud üks metafoor, mis sisaldab taimest valmistatud toitu. Perekonnanimena kasutusel ka Eestis - meenub muuhulgas üks eesti keemiadoktor, telomerisatsiooni ja lõhnaainete asjatundja. **Mis taimest käib see jutt?**
9. Juba 1840. aastal oli saarele Suuremõisa paruni Ungern-Sternbergi käsul rajatud elumaja – kõrts ja vajalikud kõrvalhooned ning asustatud sinna Nigulas Kimberg perega. Tervelt 99 aastat kestis selle pere viie põlvkonna elu sellel väikesel saarel. Nigulase poeg Peeter Kimberg oli eriti väljapaistev mees; lisaks kõrtsipidaja ja tulepaagivahi ametile oli ta ka Muhu väinade esimene loots. Saar oli vanasti omamoodi liiklussõlm, kus talviti tegid peatusi hiidlased, kelle tee läks mööda merejääd Vormsi ja Haapsallu. **Millise Eesti väikesaare kirjeldus?** Meie kodumaal on ka samanimeline poolsaar täiesti olemas.
10. Tegemist on viimase Briti bändiga, kes esines vanal Wembleyl enne selle lammutamist. See 1997 Eastbourne'is moodustatud bänd alustas tegevust, mängides klubides nt. koos Coldplay ja Muse'iga. Esimene album *Onka's Big Moka* müüs Briti saartel enam kui miljonis eksemplaris, sealt pärineb ka nende kuuldav hittsingel. **Mis ansambel?**
11. Kui kõige kuulsam Tallinnast pärit kunstnik Michel Sittow 1482.a. Lääne-Euroopasse siirdus, oli ta 1484-88 küsitava saksa päritolu kunstniku juures Brügges õpilaseks. Õpetaja oli tunnustatud ja temalt telliti rohkesti töid. Kunstniku üks kuulsamaid töid "Viimne kohtupäev" telliti Medicite poolt Fiesole kabeli jaoks, ent pärast laevale laadimist ja teeale asumist kaaperdati Danzigi kaaperdaja P.Beneke poolt 1473. a ja asub praegu Gdanski Rahvusmuuseumis. **Kes oli see kunstnik?**
-
12. *Purpurissimo et cerussa faciem depingere*. Selliste sõnadega kirjeldab omaaegset Antiik-Rooma tavapärase toimingut Hieronymus. **Millist toimingut?** Selle aluseks olid kas tinavalge või kriit, määratuna mee või rasvaollusega. Aeg ajalt läks vaja ka raudkivi või tahma.

13. **Millist puhkpilli näete pildil?** Postisarvest välja arenenud puhkpilli nimetus oli 19. sajandi teise pooleni ka auastmeks enamike riikide armeedes ja selle kandjaks enamasti ratsaväe lipnikud.

14. Metsiku Lääne kuldaegade kurikuulsaim naislindprii oli see 1848-1889 elanud naine sünnipärase nimega Myra Maybelle Shirley. Värvikust kogus ta oma kolme abieluga teiste lindpriidega, väidetavalt viisid ta lindpriielu juurde nooruspõlvesõprus Jesse Jamesi ja vendade Youngeritega. **Kes?**

15. Küsime Saksamaal voolavatest jõgedest pikimat ainult Saksamaa piires voolavat jõge. Ametlikuks pikkuseks loetakse koos Werra algjõega 750 kilomeetrit, jõgi algab Tüüringi liidumaalt ning suubub Põhjamerre. Suurim jõe ääres asuv linn on Bremen. **Mis jõgi (vt ka kaarti)?**

16. **Milline oli läbi aegade pikim ujumisdistants olümpiamängudel enne 2008. aasta OM-i, mil kavva võeti avaveejumine?** Küsitav distants oli olümpiakavas vaid korra, sama distantsi tuleb võistlejatel katta OM-il ühes jalgrattadistsipliinis.

17. Aastate jooksul on parima võõrkeelse mängufilmi Oscari võitnud peaaesjalikult Euroopa filmid: 74 auhinnast, mida akadeemia on alates 1947. aastast võõrkeelsetele filmidele jaganud, on 57 saanud Euroopa filmid, üheksa on läinud Aasia filmidele, viis filmidele Ameerikast ja kolm Aafrika filmidele. **Millise kolme Aafrika riigi filmid on selle auhinna võitnud?** 2 õiget riiki annab ühe punkti.

18. 1979 Londonis loodud side-ettevõtte on tänapäeval olulisemaid satelliitsideteenuste pakkujaid. Ettevõtte kasvas välja (ja nimi kujunes) rahvusvahelise merendusorganisatsiooni IMO satelliitside töögrupist, mis 1990. aastate kestel erastati. Mullu novembris omandas ettevõtte aktsiad meilgi hästi tuntud Viasat. Pakutakse nii kõne-, Interneti kui ka navigatsiooniteenuseid, töötajaid on umbes 1500, võrgu suunakood +870. **Mis side-ettevõtte (lisatud ka logo fragment)?**

19. Kreeka mütoloogias oli küsitav Arese ja Aphrodite poeg terrori isikustaja. Tema ja tema kaksikvenna järgi on nime saanud ühe planeedi kaks ainsat teada kuud. **Kellest käib jutt?**
20. **Mis muusikalist (esmaettekanne 1967) pärineb kuuldav pala ja kes oli nii selle loo kui ka muusikali helilooja (pärit Kanadast, elas 1928-2018)?** Sama muusikali alusel väntas hiljem filmi (peaosades John Savage ja Treat Williams) ka Miloš Forman.
21. Fjodor Dostojevski romaani "Vennad Karamazovid" sündmused leidsid aset Skotoprignonjevski linnas. **Millist Novgorodi oblasti linna võib pidada Skotoprignonjevski prototüübiks?** Dostojevski kirjutas seda romaani just selles linnas ning lisaks 1981 avatud Dostojevski maja-muuseumile avati 2018 seal ka eelpool nimetatud romaani muuseum.

22. Kui George Stephensoni loetakse raudteemaailmas esimese eduka laia kasutusega veduri loojaks, siis esimene toimunud tööstuslik vedur tegi Albionil tööd juba 1804, kus kihlveo tulemusena küsitava inseneri (1771-1833) ehitatud vedur vedas Walesis Mertyr Tydfilis peaaegu 10 miili pikkusel kergelt tõusval rööbasteel edukalt ära 10 tonni rauamaaki. Küsitav tegi esimesed vedurikatsetused (vt ka pilti) juba 1802, kuid nende edukusest usaldusväärne teave puudub. Mitmekülgne insener kasutas oma ehitatud aurumasinaid sel ajal ka muude kaevandusseadmete käitamiseks. **Kellest on jutt?**

23. **Millise nimega valimisliit saavutas 30 aasta eest, taasiseseisvunud Eesti esimestel Riigikogu valimistel teise tulemuse?** Valimisliidu moodustasid Eesti Koonderakond, Eesti Maaliit ja Eesti Demokraatlik Õigusliit. Valimisliit kogus Riigikogu valimistel 17 mandaati, isikumandaadiga jõudsid parlamenti Juhan Aare ja Toomas Alatalu.

24. See kala (*Ctenopharyngodon idella*) on kiirekasvuline karpkalaliste sugukonna mageveekala, kelle pikkus võib olla üle meetri ja kaal 18-22 kg. Inglisekeelne nimi on kala *grass carp*, kuid eestikeelne on tuletatud ühest selle elukohajärgest siitmailt pea 10 tuhande kilomeetri kaugusel. Eestis on kala püütud eksikülalisena, seda on püütud kasvatada ka Vagula järves. **Mis kala?**

25. Pildil olev mees juhib juba kuuendat aastat Eesti Jalgrattaliitu, on ka ise aktiivne veteranrattur ning EOK täitevkomitee ehk juhatuse liige, kes kureerib valdkonna esimehena EOK taristukomisjoni. **Kes?** Hoolimata auväärsetest tiitlitest ja mehe põhierialast on ammugi juba rattarahvale lubatud velotrekk siiani uuendamata ja uus ehitamata.

26. François Rabelais' (u. 1494 - 1553) "Pantagruelis" ja valmimestri Jean de La Fontaine (1621 - 95) loomingus on üheks tegelaskujuks vana pahur kass, keda võib näha ka René Magritte'i maalil. Sama kass aitab lugejateni tuua ajalehe "Sirp" toimetuse meeleolukaid tegemisi läbi aegade 2015. aastal ilmunud artiklite sarjas "..... mäletab". **Nimetage selle kassi nimi.**

27. Küsime 1886-1972 elanud Rumeenia aerodünaamikut ja füüsikut, kelle suurimad teod ja pärand jääb lennundusvaldkonda. 1910 ehitas ta esimese reaktiivlennuki maailmas, mis küll esimesel katselennul põlengus hävis. Selle katsetamise ajal avastas ta küllaltki Bernoulli efekti meenutava nähtuse, et õhuvoolud järgivad liikumisel piki pidevat pinda just pinna rakurssi. Sama efekt leidis 2012 rakendust ka mõnede F1 meeskondade autode väljalaskesüsteemi ühendamises difuusoritega tekitamiseks täiendavat auto põhja alust survejõudu – kuniks FIA need leiutised ära keelas. Küsitava nime kannab ka Otopenis asuv Bukaresti pealennujaam. **Kes on see füüsik?**

28. Küsitav Kagu-Aasiast pärit pildil olev vili on botaaniliselt litši sugulane, erilise välimusega, ogadega kaetud ja õrna maasikalõhnaga vili. Kesta saab kergesti lahti murda. Sees on magus viljaliha ja kõva seeme. Seda võib süüa nagu muna, lõigates ära koore ülemise osa. Sisaldab rikkalikult C-vitamiini, ka rauda ja kaaliumi. Vilja nimi tähendab malai keeles karvu. **Mis vili?**

29. Pildil on Jaapani kõrgeim orden, mida antakse tavaliselt ainult riigipeadele ja Jaapani oma printsidele/valitsusjuhtidele (seda saab välja anda ka postuumselt, seni viimane kavalier oli postuumselt Shinzo Abe). Meiji ajastul (aastal 1876) loodud ordeni on Eestist saanud Toomas Hendrik Ilves. Ordenil on kaks kategooriat: kett ja suurrist ning ühtekokku on selle saanud alla 200 inimese. Ordeni nimi tuleb kaunite taimede maailmast. **Mis ordenist käib jutt?**

30. Kuulete ühe seriaali tunnuslugu, mille 24 osa on jõudnud ka Eesti televaatajate ette. **Milline seriaal ja kes on selle tunnusloo helilooja?**

31. Ainult kahel meeste jalgpalli MMi finaaltourniiril on juhtunud selline asi, kus kõik poolfinalistid olid varem maailmameistriks tulnud riigid. **Millisel kahel finaaltourniiril on selline asi juhtunud?** Vastuseks piisab aastaarvudest, toimumiskohti pole vaja märkida.

32. See pühak sündis Aafrikas, praeguse Alžeeria territooriumil 331 või 332 kristlikus perekonnas. On teada, et neiupõlves oli tal komme iga päev veini juua, jättis selle päevapealt maha, kui tema vanemate teenijanna teda kord tülis joodikuks nimetas. Naiseks anti ta paganausulisele Patriciusele. Üks tema poegadest oli tulevane teoloog ja filosoof Augustinus, kellest ema püüdis usklikku teha. Augustinus põgenes Rooma, et sõltumatult edasi elada, kuid ema järgnes talle ja piiskop Ambrosiuse abil õnnestus emal Augustinusest usklik teha. Katoliku kirikus on ta abielunaiste ja emade patroon. Pühaku nimi on naisenimena üsna laialt ka Eestis levinud. **Mis nimeline pühak?**

33. Näete pildil Hollandis Arnhemi lähedal asuvat hotelli, mille nimi on juba 1950ndatest tihedalt seotud peale pakutava kõrge teeninduskvaliteedi ja igasuguste kummaliste teooriatega. **Mis nimelise hotelliga on tegu?**

34. Juba märksa enne WWW-d toimus elektrooniline sõnumite ja uudiste vahetus üle andmevõrgu. Selles võrgus oli kasutajatel võimalik spetsiaalse klientprogrammiga kirjutada sõnumeid ja teiste loodud lugeda, teisisõnu meenus keskkond tänaseid meililiste ja veebifoorumeid, kuid ilma igasuguse graafilise toeta. Esimesed märkmed neist võimalustest pärinevad aastast 1979. **Mis inglise keelest tulenev nimi oli/on sellel infovahetusvõrgul?**

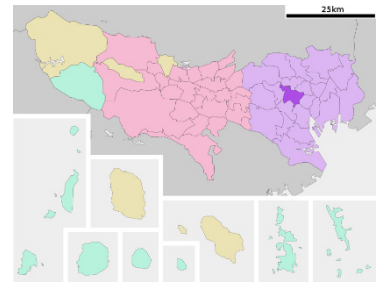
35. Sellel, 1980. aastal Eesti Noorsooteatris esietendunud Mihhail Šatrovi näidendil oli antud lavale jõuda vaid 15. korral, ent siiski minna Eesti teatrijalukku. Põhjuseks oli lavastaja Kalju Komissarovi ilma grimmita esitatud Lenini roll ja ka tema toonase abikaasa Luule Komissarovi Krupskaja roll. Need ja muude osatäitjate säravad rollitäitmised tõid küll lavastajale üleliidulised preemiad, aga omadelt ridadevahelise satiiri ja iroonia eest publikumenu, mis kulmineerus lõpuks tüki mahavõtmisega. **Milline näidend?**

36. See Soome rahvuspark loodi küll alles 1991 ning pindala on vaid 30 ruutkilomeetrit, kuid kaitstavatelt, kuni 350 m kõrgustelt mägedelt (mis on Lõuna-Soome kõrgeimad tipud) Pielise järvele avanevad vaated inspireerisid juba 19. sajandil paljusid Soome kunstiinimesi (sealhulgas Sibeliust, Järnefelti ja Ahot). Ala asub Põhja-Karjala piirkonnas Joensuu, Lieksa ja Kontiolahti omavalitsustes (mitte väga kaugel ka Venemaa piirist) ning oli ka üks Soome pikemaajalisi alepõllundusmaid. Soomes loetakse piirkonda ka rahvusmaastikuks. **Mis rahvuspark?**

37. Kahte Norra polaaruurijat ja teadusemeest ühendab perenimi, aga mitte sugulus. Esimene oli Fridtjof Nanseni *Frami* ekspeditsioonil laeva kapten ning Nanseni ja Johanseni koeraretkele asumisel ka ekspeditsioonijuhi kohusetäitja. Aastail 1898-1902 kasutas ta *Frami* ka Gröönimaa ja Kanada Arktika saarestiku suurekspeditsioonil. Teine oli peateadlaseks Roald Amundseni 1918-1925 kestnud *Maudi* ekspeditsioonil, tema teaduslik põhihuvi oli suunatud okeanoloogiale ja hoovustele. Hiljem oli ta USA-s Scrippsi okeanograafia instituudi ja Norra Polaarinstituudi direktor. Üks mitteametlik veevoolu hulkade mõõtühik (vooluhulk $1 \times 10^6 \text{ m}^3$ liitrit vett sekundis) on saanud ka tema järgi nime. **Mis nimi neid ühendab?**

38. Tokyo linnavalitsus ja maailma tihedaima reisijaliiklusega (ca 3,6 miljonit inimest päevas) raudteejaam asuvad mõlemad ühes Tokyo linna piirkonnas (eraldi elab seal umbes 350 tuhat inimest). Jaam on ka selle piirkonna järgi nime saanud. Praegusel kujul moodustati see linnaosa peale Teist maailmasõda, kiirem areng on loonud sest piirkonnast konkurendi Tokyo ajaloolisele keskusele Ginza piirkonnas. **Mis linnaosast on jutt?**

39. Millise 2005 valminud Eesti nukufilmi põhitegelased on maailma kunsti suurkujud Auguste Rodin, Vincent van Gogh ja Henri de Toulouse - Lautrec?

40. Mis nime kannab Briti saartel pop, kahest osast vahuveinist ja ühest osast apelsinimahlast koosnev kokteil. Oma nime sai ta 1921, ühe Londoni klubi järgi. Tänapäevasele lähemal ajal aitas nime tuntusele kaasa ka üks Eurovisiooni võitjast ansambel, mida kuulete. **Mis kokteil/muusikagrupp?**

41. Viimasel ajal on maailmas moodi läinud kõiksugu tuntud asjade jäljendamised ja taasloomised. **Kes on see kunstnik, kelle kuulsat maali siin tänapäevaselt jäljendatakse?**

42. Ninasarvikute viiest seni säilinud liigist väikseim (kuid ikkagi suur loom oma kuni 3-meetrise pikkuse, kuni 1,4 m õlakõrguse ja keskmiselt 700-800 kilogrammise kaaluga) on ka säilinud ninasarvikuliikidest kõige lähedasem väljasurnud karvasele ninasarvikule. Kunagi kogu Indo-Hiina poolsaart ja Malai saarestikku asustanud liik on tänapäevaseks äärmiselt ohustatud, üksikud asurkonnad kokku ca 80-100 isendiga elavad laialipillutatult Malai saarestiku saartel (neist ühe järgi on liik ka oma nime saanud). **Mis ninasarvikuliik?**

43. Poolas Bielsko-Bialas tegutseb alates 1988. aastast enam kui 1000 töötajaga ettevõtte *Wawrzaszek Inżynieria Samochodów Specjalnych (WISS)*. Tegemist on rahvusvahelise kontserniga, talle kuuluvad nt Rootsi ettevõtte Ruberg ja Poolast veel Bumar Koszalin'i tehased. Üks nende suurliente on ka üks Eesti asutus, alates aastast 2007 on neilt soetatud Eestisse üle 100 küllaltki kalli (tükihind enamasti üle 300 tuhande euro) erinevate nimedega (näiteks Ahto ja Uku) toote, suurim kogus aastal 2017. **Kes on selle ettevõtte Eesti suurl klient?**

44. Alžeeria põhjaosas asuv ala (kaardil) kuulus enne Kristust Numiidia riikide koosseisu, araabia keeles tähendab piirkonna nimi hõimude maad. Piirkond oli peale Kristust iseseisev kuni Prantsusmaa vallutuste lõpuni aastal 1859, Hammadidi ja Fatimidi dünastiate ajal hõlmati peale arvestatava osa Alžeeria alade ka näiteks Maroko ja Tuneesia alasid. Ka Alžeeria iseseisvussõjas 1954-62 oli piirkond vastupanuliikumise aktiivne kestus, Alžiiri keskvalimust vabadust toetavad liikumised on aktiivsed ka täna. Rahvastik on peamiselt berberid ja kõneldakse berberi keelt. Kuna piirkonna juurtega on muuhulgas Zinedine Zidane ja Karim Benzema, ollakse aktiivsed ka esindamata alade vahelistel jalgpalliturniiridel, seal on põhivärvid Lõuna-Ameerika satside sarnased kollane ja sinine. **Mis piirkonnast on jutt?**

45. Selle reaalselt 1920 augustis loodud ning pärast sunnitud pausi 1989 taasasutatud üliõpilasorganisatsiooni asutajaliikmete seas olid näiteks Albert Kivikas, Oskar Loorits ja Harri Moora. Aegade jooksul on selle liikmeks olnud paljud eesti humanitaarvaldkonna tipptegijad (Ariste, Vaga, Kangilaski on vaid mõned näited). Segaorganisatsioon tegutseb vaid Tartus ning tema lipukirjaks on *Vaimsus, Vendlus, Vabadus*. Üheks suureks erinevuseks võrreldes teiste Eesti akadeemiliste organisatsioonidega on ka välismärkide puudumine. **Mis organisatsioonist käib jutt?**

46. USA lääneosas, Utah' osariigis Wasatchi mäestikis elutsev hiidorganism hõlmab 43,5 ha suuruse haabade salu ning koosneb u. 47 000 geneetiliselt identsest taimest, mis on välja kasvanud neid ühendavast juurevõrgustikust. Hiidorganismi kaal on u. 6000 tonni ja see on massi poolest suurim eraldiseisev organism meie planeedil. Esimest korda kirjeldasid ja identifitseerisid selle 1976.a. Jerry Kemperman ja Burton Barnes. **Mis nime kannab too hiidorganism?**

47. Küsime ühte 1967 sündinud kirjanikku, kes on ka USA kodanik, ent kirjutab prantsuse keeles. Hiljaaegu ilmus ka eesti keeles tema 2006. aasta läbilõõgiromaan „Eumeniidid“ (pr. *Les Bienveillantes*), kus kujutatakse Teist maailmasõda läbi SS-lase silmade. Autor pälvis selle romaaniga ka 2006. aasta Goncourt'i auhinna. **Kellest on jutt?**

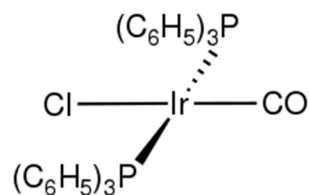
48. Räägitakse, et maailma tipptennisistid on rikkad ja ei tea kuhu raha kulutada. Tegelikult on neil ka suured kulud: hotellid, treenerid, terapeudid, väljakuürid jms. Milline maailma esikümne mängija ei pruugiski raha teenida, kuna tema vanemad on mõlemad miljardärid. Küsitava mängija perekonnale kuuluvate gaasi- ja kinnisvara- jm. ettevõtete kõrval kuuluvad perekonnale tuumikomanikuna ka Buffalo võistkonnad Buffalo Sabres (NHL), Buffalo Bills (NFL). **Kellest on jutt?**

49. Ta oli Rootsi kuningas aastatel 1319-64 ning Norra kuningas 1319-55. Muuhulgas keelas orjanduse Rootsi riigi piirides. Tema valitsemisajal võeti ette ristikäik Novgorodi vastu 1348. aastal, mis lõppes ebaõnnestumise ja taganemisega aasta hiljem. Hiljem püüdis koguda toetust edasisele ristsõjategevusele Saksa linnades ja Balti aladel, kuid uut katset enam ei teinud. Just tema oli kõige kauem troonil olnud Rootsi kuningas, enne seda, kui praegune kuningas Karl XVI Gustaf selle rekordi üle lõi. **Kes oli see kuningas?**

50. Muusikalise minimalismi juhtfiguurideks loetakse enim Steve Reichi ja Philip Glassi. Üks nende tuntumaid kaasaegseid on ka kuuldav 1935 sündinud USA helilooja, kes palju inspiratsiooni saanud Aafrika muusikast. Ta põhiinstrument on akustiline klaver, palju on ta kirjutanud Kronos Quartetile. Temast on inspiratsiooni saanud muuhulgas Tangerine Dream, Brian Eno, Robert Fripp jne. **Kes?**

51. Kelle järgi on joonisel kujutatud kompleksühend saanud oma nime?

52. Selle kirjaniku üheks viimaseks tema elu ajal ilmunud teoseks jäi kolmeköiteline „Kas mäletad, mu arm?“ 1959. aastal. Tema tuntuimate hulka kuuluva teose hollandikeelne tõlge kandis aga pealkirja „Meisjes van één zomer“. **Millise kirjaniku?**

53. Elektrivormelite (vormel E) kaks viimast maailmameistrit omavad mitmeid sarnasusi. Mõlema perenimi algab (vähemalt osades käsitlustes) sama tähega, nad on pärit naaberriikidest ja on vormel-2 (või selle eellase GP2) meistrid, samuti keerasid nad vormel E-s Mercedesi tiimi auto rooli.

Selleaastane meister osales F1 MM-il aastail 2016-18, kuid etappidelt jäid parimateks tulemusteks kaks seitsmendat kohta, kõigil etappidel juhtis ta McLarenit autot ja oma kodumaalt on ta seni viimane F1 etapil osalenu. GP2 meistritiitel tuli talle (ülekaalukalt) 2015. Mullune meister on osalenud F1 MM-il täpselt ühel etapil mõni nädal tagasi ning lõpetas selle üheksandana, varem on ta kahekordne kardisõidu maailmameister ja 2019. aasta vormel-2 meister. Tema kodumaalt on aga pärit üks tänaseid absoluutseid autosportlasi.

Kes on need kaks autosportlast?

54. See ca 40 000 elanikuga linnake on muuhulgas tuntud oma kuurortide poolest ning olnud populaarne elukoht mitmete teadlastele, kirjandusnimestele ja kunstnikele, sealhulgas Franz Kafkale, Ezra Poundile, Paul Lazarsfeldile ja ka Austria keisrinna Elisabethile, kes hindas selle pehmet kliimat. Linnast on pärit sellised tuntud sportlased nagu Armin Zoeggeler ja Dominik Paris. Seal mängiti 1981. aasta male MMi tiitlimatš, kui Anatoli Karpov alistas teistkordselt Viktor Kortšnoi. Kui satute Otepäele, siis on võimalik külastada ka sellenimelist söögikohta. **Mis linn?**

55. See 1955 sündinud kindralleitnant oli üks Horvaatia armee juhte 1995. aasta augustis peetud sõjalisel operatsioonis „Torm“ millega Horvaatia armee likvideeris serblaste juhitud Krajina libavabariigi Horvaatias ning murti Bihaci linna piiramisrõngas Loode-Bosnias. Sootuks kurikuulsamaks muutus ta nimi aga 21. sajandil, mil ta anti Haagi tribunali alla süüdistatuna etniliste serblaste deporteerimises ja 324 süütu kodaniku tapmises. Pikka aega Kanaaridel end varjanud mees küll peeti 2005 kinni ning mõisteti 2012 24 aastaks trellide taha, kuid otsus hiljem apellatsioonimenetluses tühistati ning küsitav vabastati. **Kellest on siin jutt?**

56. Need kaks sama nime jagavat järve asuvad Balkani poolsaarel 853 m üleval merepinda, ning on jaotatud Kreeka, Põhja-Makedoonia ja Albaania vahel. Järvede järgi sai muuhulgas nime ka Kreeka ja Makedoonia vaheline kokkulepe, millega Skopje võttis riiginimeks Põhja-Makedoonia ning Kreeka loobus takistamast oma põhjanaabri Euroopa Liidu ja NATO suunalisi püüdlusi. Piirkond kuulub UNESCO biosfääri kaitsealade hulka ning on oluline linnukaitseala, järvedes elavaist 11 kalaliigist on koguni 9 endeemsed. **Mis nimelised järved (näete ka kaardi väljavõtet)?**

57. 1813 Radivoj Petrovići nimega sündinud luuletaja, poliitik, filosoof ja usumees elas küll vaid 37-aastaseks (suri 1851), kuid oma tegemiste tõttu peetakse teda nii serblaste kui montenegrolaste poolt omaks. Tema kirjutatud on nii Serbia kui ka Montenegro rahvuseeposeks olev poeem „Mägede pärg“ (srb. *Gorski vijenac*). 1830. aastal sai tast onu Petar I surma järel Montenegro vürstpiiskop ehk tänase Montenegro ala valitseja, selle järgselt võttis ta omale valitsejanimeks onu nime. Vürstpiiskopi ametis oli ta surmani. Serbia 20-dinaarisel rahatähel on tema portree ning viimse puhkepaiga leidis ta Montenegros, Kotori lähedal Lovceni mäel, kuhu 1660 m kõrgusele on ehitatud mausoleum. **Millise ühesõnalise, koduküla omast tuletatud nimega on küsitav aga enim tuntud?**

58. Jugoslaavia ainuke korvpalli olümpiakuld tuli 1980 Moskvast. Tolle võistkonna mitmetest väljapaistvatest mängumeestest küsiks kahte kõva viskekätt. Esimene (sündinud 1951 Mostaris, aga rahvuselt serblane ja elab Serbias) on 3700 punktiga Jugoslaavia rahvuskoondise suurim punktitooja läbi aegade. 1970. aastad veetis ta Belgradi Partizanis ning 1980. aastad paljudes Hispaania ja Itaalia klubides, karjääri lõpetas 1991. Vähemalt 15 mängus viskas ta 50 või enam silma. Teina (sündinud 1954 Tuzlas, suri 2001 Sarajevos) valiti Bosnia ja Hertsegoviina 20. sajandi sportlaseks. Karjääri veetis ta Sarajevo Bosnas ja Madridi Realis, karjääri lõpetas 1983 saadud

ajuverejooks. Hiljem oli ka Bosnia ja Hertsegoviina meeste korvpalli rahvuskoondise peatreener, suri alkoholismist tingitud tervisehädadesse. Sarajevos asuv Skenderija olümpiahall kannab täna küsitava nime.

Kes on need kaks mängumeest?

59. Selleaastasel Sloveenia 2-eurosel erimündil tähistatakse ühe arhitekti (1872-1957) 150. sünniaastapäeva. Küsitav omandas arhitektuurihariduse Viinis ning 20. sajandi alguses pärinevad tema joonestuslaualt mitmed sealse setsessioonstiili silmapaistvad hooned. Suurima jälje on ta jätnud aga Ljubljanasse, kus võrreldakse tema mõju Gaudi loodud Barcelonaga. Muuhulgas on ta kujundatud Ljubljana üks sümboleid Kolmiksild (pildil). 1947 kavandatud, kuid ehitamata jäänud Vabaduse katedraal on Sloveenia 10-eurosendise tagaküljel, temaga küllaltki lähedase kõlaga poliitikategelase (1932-2003) nime kannab Ljubljana rahvusvaheine lennujaam. Lisaks Viinile ja Ljubljanale tegutses küsitav aktiivselt ka Prahas (eriti lossi rajoonis) ja Belgradis.
- Kellest on jutt?**

60. Kuulete passijärgse nimega Amanda Koçit (pildil). **Millise lavanimega on ta aga enam tuntud?**

61. Oma ühe teose kohta on see kirjanik öelnud järgmist: *“Õeldakse, et kõik kirjanikud armastavad oma esimest raamatut. See ei ole õige. Mina armastan sellepärast, et kõigile ebakohtadele vaatamata on see minu kirjutatud ja minu poolt läbi elatud – läbinisti minu raamat. Muidugi on selles raamatus nii mõnigi rumal mõte ja naiivne paradoks; ma püüdsin kõigest väest tulevikku ette näha; üht-teist nägingi; üht-teist vaatasin valesti. Kaksteist aastat enne Hitleri võimuletulekut lõin ma härra Schmidt’i kuju, kes “võib ühtaegu olla nii natsionalist kui ka sotsialist” ja kes kõneleb prantslastele ja venelastele: “Me peame teid ära organiseerima”, “koloniseerima Venemaa ning tegema Prantsusmaa ja Inglismaa täiesti maatasa.... Me jätame järele lageda maa... Ükskõik, kas tappa inimkonna huvides üks hull või kümme miljonit – vahe on ainult aritmeetiline. Aga tapma peab...”. Kes on see kirjanik ja millisest raamatust käib jutt?*

62. Seda nime jagavad muuhulgas:

- Ruhrimaal asuv ca 180 tuhande elanikuga linn;
- Saksamaa tee-ehituse tehnika (eeskätt Eestiski üsna levinud, tumeoranži värvi teerullid) tootja, mis kuulub Wirtgeni gruppi (aga ei asu eelmisel real nimetat linnas);
- Sel aastal 50-seks saanud kahekordne jalgpalli maailmameister ja olümpiavõitja, pikaaegne löödud väravate maailmarekordiomanik rahvuskoondiste vaates.

Mis nimi?

63. Kes on piltidel nähtavate skulptuuride autor?

Nähtavad taiesed pärinevad autori (s. 1975) 10-aasta taguselt isikunäituselt „Diskreetne elegant“. Täna­seks EKA Vabade kunstide teaduskonna dekaanina töötav kunstnik on muuhulgas illustreerinud oma ema algatatud ja peatoimetatud ajakirja „Hea laps“ jutustusi.

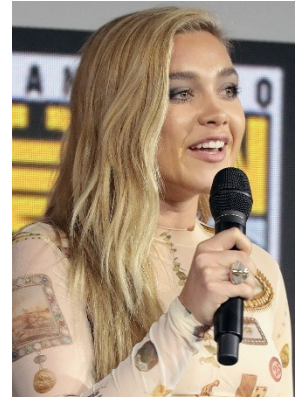
64. Mäesuusatamise viiest traditsioonilisest alast (slaalom, suurslaalom, kiirlaskumine, ülisuurslaalom ja alpi kahevõistlus) kõigil MK-etapivõitude kogumine on nende alade eripärade tõttu üpris keeruline. Ühel MK-hooajal on kõigil aladel etapivõidu saanud kolm naist ja üks mees, küsime neist viimast. Juhtus nii hooajal 1988-89 ja küsitav on võitnud tervelt 46 mäesuusatamise MK-etappi, olles oma riigist ainuke, kes sellega hakkama saanud. **Kellest käib see jutt?**

65. See termin tõusis angloameerika kultuuriruumis esile 2010. aastate keskel tänaste BLM aktiivide poolt, levinuim tähendus on sõnal hoidma tähelepanu rassiliste ja eelarvamuste ja diskrimineerimise vastu. Vastuseks piisab ühest sõnast. **Mis termin?**

66. Mis aasta (+/- 1 a=1 p)?

- Alaskast sai USA 49. ja Hawaiiist 50. osariik;
- F1 MM tiitel läks esmakordselt väljapoole Euroopat ja Lõuna-Ameerikat;
- Dalai-laama Tenzin Gyatso põgenes Tiibetist Hiinasse;
- Nikita Hruštšov külastas USA-d;
- Töösse anti Balti Soojuselektrijaama esimene energiablokk;
- Sündisid nt Jens Stoltenberg, John McEnroe, Mike Pence, Magic Johnson;
- 3. veebruar tol aastal oli „päev, mil muusika suri“.

67. Uuendusmeelne kuningas Karl XIII nimetas küsitava projekti etteotsa mereväehvitser Baltzar von Plateni. 1810. a. 11. aprillil sai projekt ja selle eelarve kinnitatud ka Riksdagis. 1810. aasta maikuus tehti Motala linnas ehitusega algust. Lõplikult valmis projekt 1832. aastal, von Plateni silmad kahjuks lõpptulemust ei näinud, kuna ta oli surnud 1829. aastal. **Mis projektist käib jutt?**

68. See 1996 Oxfordis sündinud näitlejatar tegi esimese etteaste ekraanil 2014, läbimurderolliks oli aga peaosa John Le Carré romaani alusel vändatud, Eestiski tuttavas minisarjas „Väike trummitüdruk“. 2018 tuli BAFTA tõusva tähe auhind ja 2021 juba Oscari nominatsioon parima nais-kõrvalosatäitja kategoorias rolli eest Greta Gerwigi „Väikestes naistes“. **Näete ka ta pilti, kellest käib jutt?**

69. 2008 asutatud moekaubanduse kett alustas kingade veebimüüjana, kuid tänaseks on kasvatud üle 10 miljardi eurose käibega hiidgrupiks. Mullu alustati samaaegselt tegevust muuhulgas ka Eestis, Lätis ja Horvaatias. Ettevõtte peakontor asub Berliinis ja 10 protsendi aktsiate omanik on muuhulgas Taani rikkaim mees Anders Holch Povlsen. **Milline e-kaubamaja?**

70. Kuulete nüüd 1973 Illinois Rockfordi linnas moodustatud, tänini toimetavat rockansamblit, mis oli ülipopulaarne Jaapanis (sealse pressis antud hüüdnimi bändile oli Ameerika biitlid). Bändi tuntuim koosseis: Robin Zander, Tom Petersson, Bun E. Carlos ja Rick Nielsen. **Mis ansambel?**

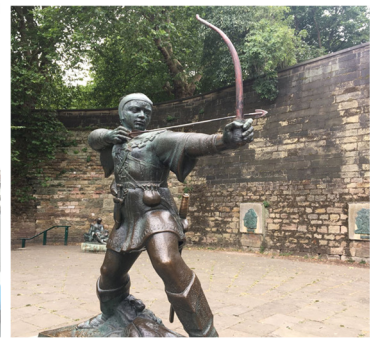
71. 14. novembril 1889 alustas *New York Worldi* uuriv naisajakirjanik ümbermaailmareisi, et ületada Jules Verne' romaani "80 päevaga ümber maailma" väljamõeldud peategelase Phileas Fogg'i tulemus. See õnnestus, reis kestis 72 päeva, 6 tundi, 11 minutit ja 14 sekundit. Reisi käigus kohtus ta ka kirjaniku endaga. Tema raamat "Seitsmekümne kahe päevaga ümber maailma" ilmus eelmisel aastal eesti keeles ning Ene-Liis Semper ja Tiit Ojasoo tegid käesoleval aastal Lavakunstikateedri tudengitega sellest lavastuse "72 päeva". **Kes oli see värvika elukäiguga ajakirjanik?**

72. Ta on võrkpalliajaloo edukaim treener, kes on oma 20 aastase karjääri jooksul meeskondi ja naiskondi juhendades kogunud enam kui 30 tiitlit. Võib isegi väita, et medalite arvu poolest on tegemist kõigi aegade edukaima pallimängutreeneriga üldse. Toome teieni vaid mõned saavutused – kaks olümpiakulda, kolm maailmameistritiitlit, kaheksa Maailmaliiga võitu. **Kes on see edukas treener?**

73. See kolmeliikmeline laulukirjutajate ja produtsentide seltskond eesnimedega Mike, Matt ja Pete olid üliedukad 1980. aastate keskpaigast 1990. aastate alguseni, kokku 13 lugu jõudsid Suurbritannia edetabelite tippu (esimesena Dead Or Alive'i pala *You Spin Me Round*, edukaim artist müügi poolest oli Kylie Minogue ja lugu Kylie' ja Jason Donovan'i lauldud *Epecially For You*, kuid mitmeid hittlugusid tehti veel näiteks Donna Summerile, Rick Astley'le ja Bananaramale), ja kokku üle 100 lugu jõudsid neil aastatel Briti top40-sse. **Kes moodustasid selle produtsenditiimi (2 õiget = 1 punkt, võib nimetada ka nende lühendit)?**
74. Šotimaal asuv Barra lennujaam on maailmas ainulaadne, kuna selle maandumisrada saab SEL PÕHJUSEL kasutada vaid teatud aegadel. **Mis põhjusel?**
75. **Kes lahendas klassikalise nisutera ja malelaua küsimuse: kui panna üks nisutera esimesele ruudule ja igal järgneval ruudul kahekordistada eelmise arv?** Kui kõik 64 ruutu on taoliselt täidetud, siis mahuks malelauale kokku 18 446 774 073 709 551 615 nisutera, see on 18 kvintiljonit, 446 kvadriljonit, 774 triljonit, 73 miljardit, 709 miljonit, 551 tuhat 615 nisutera, mille kaal oleks rohkem kui 460 miljardit tonni. Selle mitmekülgse teadusemehe (eluaastad 973 - 1048) nime kannavad kraater Kuul, asteroid 9936 ning saar Antarktikas.

76. **Kelle kuju on vasakpoolsel pildil?** Linna, kus kuju asub, ei tahaks otsesõnu reeta, aga hea vihjena võib lisada, et samast linnast võib leida ka parempoolsel fotol asuva kuju.

77. Küllaltki hiljaaegu sulges Tartus oma ukse sealne (varasem) kultusbaar/-klubi aadressil Lai tänav 30. Hiljaaegu käis meediast läbi ka nupuke, et seda hakkab asendama uus baar, mis saanud nime Paavo Matsini 2019. aasta Romaanivõistluse võiduteose järgi. **Nimetage siin need kaks nime.**

78. 2018.a. lasid Salomoni Saared välja mündiseeria "Spordilegendid". Müntidel olid kujutatud mitmed kuulsusi Muhammed Ali, Cristiano Ronaldo, Roger Federer, Michael Schumacher jt ühe kunstniku portreeseeria põhjal. Oma nooruses tegi küsitav kunstnik koostööd A.Warholiga plaadiümbriste kujundamisel. Tema loomingul hulgas on terve rida portreeseeriaid (poliitikud, muusikud, näitlejad jt).

Kes oli see tuntud muusik (trompetimängija) ja kunstnik (1926-2017)? Nendele, kes kunstivallas ennast koduselt ei tunne, võib öelda, et sama perekonnanime kannab ka üks endine Eesti olümpiasportlane.

79. Küsitav ettevõtte reklaamib end kui maailma suurimat biotehnoloogia ettevõtet. Tegemist on ka maailma suurima vähiravimite tootjaga, aga nende tuntumaks ravimiks peetakse gripiravim Tamiflud. **Milline farmaatsiaettevõtte?**

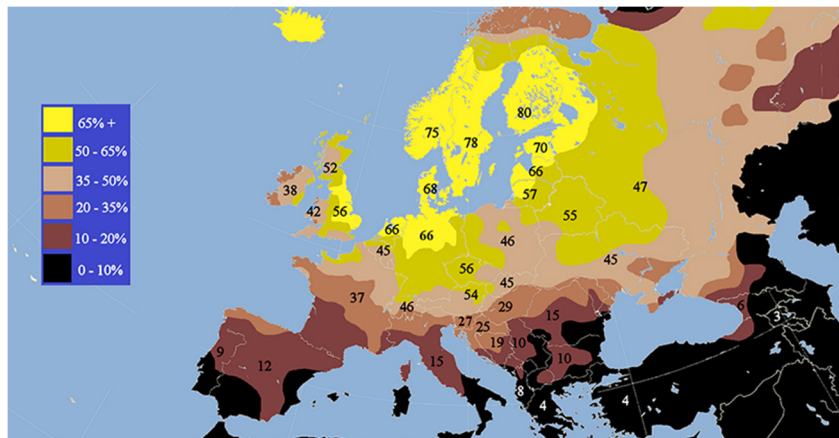
80. Pildil olevat sakslast (1786-1826) on lihtne segi ajada tema peaaegu nimekaimust inglise kolleegiga 20. sajandist. Aga ilmselgelt on raske segi ajada nende kahe loodud muusikat. Küsitav esindas romantismi ning pani aluse Saksa romantilise ooperi žanrile. Kuid väga hästi oli tuntud ka tema klarnetikontserdid, millest ühte kuuletegi. **Kes on see helilooja?**

81. See 1953 Virginia osariigis Portsmouthis sündinud naisterahvas oli 1970ndate USA skene popimaid modelle, 1974 jõudis ka Playboy esikaanele, 1980tel üritas ka muusikakarjääri. Tuntud on ta ka kunagise kuulsuste *groupie*'na: pikka aega oli ta suhtes Todd Rundgreniga, kohtamas käis lühemat aega näiteks ka Mick Jaggeri, David Bowie ja Elvis Costelloga ning ta tütar on Liv Tyler. Tsikihuvilistele võib vihjeks olla ka see, et ta perenimi kattub ühe 1990-2000. aastatel tegutsenud USA sportssiklite tootjaga. **Kellest on jutt (näete ka pilti)?**

82. Küsime 1951 sündinud kunstnikku ja filmilavastajat. 1980. aastatel teenis ta tähelepanu nn. plaadimaalidega, kus maalits katkistele portselanitükkidele ja keraamilistele plaatidele, moodustades neist ka monumentaalkompositsioone. Hiljem asus iseõppijana ka filmimaailma, enim tunnustust pälvis 2000. aastal Javier Bardemi läbilöögiga filmis *Before Night Falls* ning 2007. aasta filmiga „Liblikas ja tuukrikell“, mille eest teenis nii Cannes'is kui Kuldgloobustel parima lavastaja autasu. Seni viimane lineteos on 2018. aasta lugu van Gogh'ist „Ilgaviku väravail“ (peaosas Willem Dafoe). **Kes on see mitmekülgne mees?**

83. Mida näitab allolev kaart?

84. Soome kergejõustiklastele olid tänavused Euroopa meistrivõistlused Münchenis erakordselt edukad. Selle valguses on paslik küsida: **Nimetage need Soome sportlased, kelle nimel on Euroopa meistrivõistluste rekord!** Neid sportlasi on kaks ja üks rekorditest on koguni vanim EM-võistluste rekord.

85. Pildil olija (1960-2021) on selles osas unikaalne härra, et ka tema ema oli oma riigi president ja isa kuni oma traagilise surmani tõsine pretendent samale kohale. Neljanda põlvkonna poliitik oli hariduselt majandusmees, ning jäi eluaegseks poissmeheks. Ametiaega jäid varjutama paljude meelest aeglane ja ükskõikne reaktsioon loodusõnnetustele, mille hüüdnimeks kohalikus kõnepruugis sai „noynoytamine“. Pärast presidendiametist lahkumist võitis ta seoses 44 eriüksuslase hukkamisega lahingus islamistidega algatatud kohtuprotsessi. Suri 2021 neeruhaiguse tagajärjel. **Kes?**

86. 6. augustil 2021 möödus 100 aastat ühe väärika koolijuhi sünnist. Sel puhul ilmus temast raamat ja kooli juures avati mälestussammas-purskkaev (pildil), mille idee autor on kooli vilistlane Raul Vaiksoo ja teostus tuli skulptor Seaküla Simsonilt. **Kes ja millise kooli direktor ta oli?**

87. Näete pildil 1988 sündinud modelli. Kirju rahvusliku päritoluga modell on sündinud Puerto Ricol ning teda loetakse näiteks esimeseks Estee Lauder latiino-päritolu modelliks. Esimese modellilepingu sõlmis ta 2007 *Elle'*iga ja aastal 2010 debüteeris *Victoria's Secreti* moeshow'del. Tänapäevane aastahonorar ulatub küsitaval 20 miljoni dollari ligi, mis teeb tast maailma top10 teenistuse saaja. **Kellest on siin jutt?**

88. **Kuidas nimetatakse Eesti rahvakultuuris naiste linast õlakatet?** Oli 19. sajandil kasutusel peaaegu kogu Mandri-Eestis. Ömmeldi kokku kahest riidelaiast ja võeti õlgadele harilikult ühte serva pidi, 19. sajandi lõpupoole ka kolmnurkselt kokkumurtult nagu suurräät. Pidulikul puhul kaunistati äärepitsi või narmastega. Läti keeles tähendab küsitav voodilina.

89. See Derek Kolstadi loodud filmikangelane on sündinud 1964 Valgevenes ning lapsena lapsendati ta Ameerika mandrile, koomiksitaie põhjal veetis lapsepõlve Mehhikos. Tegutses edasises elus New Yorgis palgamõrvarina ja läks vahepeal pensionile, kuid endise ülemuse poolne rünnak viis ta tagasi vanale teele. Keanu Reevesiga peaosas on tänaseks temaga vändatud 3 filmi (2014, 17 ja 19) ning tuleval aastal peaks kinolinale jõudma ka neljas. Neid filme peetakse stiililt *neo-noir* thrillereiks. **Mis filmi-/koomiksitaieangelane?**

90. See 1997 sündinud laulja laulab kellegi matustest. Küsitav on tänaseks avaldanud kolm albumit ning on olnud ka nomineeritud Briti parima mees-sooloartisti auhinnale. **Kes on esitaja?**

91. Enver Hoxha perioodi Albaanias loeti tähtsuselt teiseks meheks sealmail küsitavat (sündinud 1913 Lõuna-Albaanias Çorruhis, toski imaami peres). Küsitav asus sõjaväelisesse ellu Hispaania kodusõjas kommunistliku vabatahtlikuna, 1942 naasis Albaaniasse, kus tegutses sealse vastupanuliikumise pataljoniülemana. Maailmasõja lõpu järel viibis mõnda aega Moskvast, naastes sealt Tiranasse armee kindralstaabi ülemaks. Oli aastast 1954 kuni surmani Albaania peaminister, paralleelselt eri aegadel veel ka kaitseminister, siseminister ning salapolitsei Sigurimi juht. Sooritas 1981 ametlikult enesetapu, kuid väga levinud kuulduste kohaselt hoopis tapeti Hoxha korraldusel, ka küsitava perekond langes selle järgselt repressioonide ohvriks ja küsitav tembeldati surma järgselt Jugoslaavia spiooniks.

Kellest on jutt?

92. Küsitav riik on õlletootmise poolest maailmas Hiina ja USA järel kolmandal kohal. Riigi õllepruulimise traditsioonile panid 19. sajandi alguses aluse Saksa sisserändajad. Esimesed õlletehased pärinevad 1830. aastatest, kaubamärk Bohemia on väidetavalt esimene õlu, mille tootmine algas 1853. Tänapäeval võib riigi kõige populaarsemaks õlleks pidada Brahmat. **Millise riigi õllest käib jutt?**

93. Kuidas kutsutakse tekstiilide vastupidavuse skaalat (ühikut). Agatha Christie romaanis "Kellad" kannab üks põhitegelane sama perekonnanime.

94. Kes Eesti alpinistidest (täpselt 2 nime) on vallutanud nii Mount Everesti (8849 m) kui ka kõrguselt järgmise tipu K2 (8611 m)?

95. See Opel mudel läks tootmisse 1970 ja esialgu oli tegu ainult Opel Ascona kupeevariandiga. Mudeli teine põlvkond läks tootmisse 1975 ning viimased selle mudeli esindajad väljusid konveierilt 1988.. Mudeli vaimseks järglaseks sai Opel Calibra. Kuivõrd sportliku välimusega sõiduk ei olnud tehniliselt kaugeltki nii sportlik (kuigi näiteks rallimaailmas saavutati mõningast edu), muutus see mudel eriti saksakeelsetes maades popiks nokitsejate (ja rullnokkade) sõiduvahendiks, eriti Saksamaal aitas selle kliše levikule kaasa 1991. aasta kinodes ülipop komöödia „...“ (peaosades Til Schweiger ja Tina Ruland). Kuulduste kohaselt on Opel tänane emafirma Stellantis seda mudelinime plaanimas tagasi tuua (kuid nagu täna tavaks, elektri-SUV-na). **Mis Opel mudel (vt ka pilti)?**

96. Enim Pulitzeri preemiaid, tervelt neli on võitnud kolm inimest. Küsime neist ainsat, kes need kogunud erinevatest kategooriatest: kolm draamakirjandusest ja ühe elulugude eest. 1896 sündinud ja 1955 surnud mees oli üks New Yorgi kultuuriringkondade tuntud kogunemiskoha Algonquini hotelli ümarlaua liikmeid. Kirjutas nii näidendeid (näiteks „Tee Rooma“, „Idioodi kergendus“, filmistsenaariume („Rebecca“, „Elu parimad aastad“ kui ka Teise maailmasõja aegsed president Roosevelti kõnesid. Suri 1955 New Yorgis südamerabandusse. **Kellest on jutt?**

97. Kelle haud?

98. See päevaleht loodi 1946 Hamburgis Briti okupatsioonivõimude poolt ning alates 1953. aastast kuulub Springeri kirjastusgruppi. Tiraaž on täna ca 85 tuhat eksemplari ning lugejaskonda peetakse pigem konservatiivseks, kuid liberaalse turumajanduse pooldajaks. Peatoimetuse asub Berliinis ning vastutavaks väljaandjaks on ajalehel endine pikaaegne Spiegeli peatoimetaja Stefan Aust. Ajalehe pühapäevane väljaanne kannab nime ... *am Sonntag*. **Mis väljaandest on jutt?**

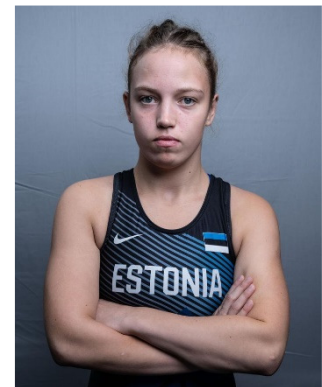

99. Näete ühe *de facto* iseseisva territooriumi lippu. Piirkonna pindala ja rahvaarvu kohta eriti häid andmeid pole: esimene varieerub ca 180 ja 280 tuhande ruutkilomeetri, teine 4 ja 5,5 miljoni elaniku vahel. Piirkonna ametlik emamaa on ala, kus juba päris ammu pole olnud kõigi osaliste poolt tunnustatud normaalset keskvõimu. **Mis territoorium?**

100. Kuulete 2. augustil sel aastal 30-seks saanud Charlotte Emma Aitchisoni. **Mis on aga ta lavanimi?**

101. Epp Mäe pole ainus Eesti naismaadleja, kes rahvusvahelistelt tiitlivõistlustelt medaleid võitnud. Pildil nähtav neiu pälvis mullu juunioride MM-il pronksmedali. Debüüt täiskasvanute tiitlivõistlustel tänavu veel medaleid ei toonud, kuid „Noored Olümpiale“ stipendiaadina seatakse küsitavale lootus jõuda 2024. aasta Pariisi olümpiamängudele. **Kes on pildil?**

102. 1951 Prantsusmaal Arlesis sündinud mees oli 1987 kuni 2009 omanimelise moemaja peakunstnik (enamiku ajast kuulus kaubamärk omakorda LVMH valdusse), majanduskriisi ajal läks kaubamärk pankrotti ja nimeandja tõsteti nii-öelda tänavale. Hiljem alates 2011. aastast astus ta Desiguali teenistusse, paralleelselt on küsitav pikka aega tegutsenud ka teatrikunstnikuna, kujundanud ka Air France'i teenindava personali univorme ja TGV kiirrongide sisemust. Küsitava herra kujundusstiili märksõnadeks on muuhulgas tugev värvitaju ja segunevad mustrid. **Kellest käib jutt?**

103. See tuletorn on maailma vanim säilinud meres paiknev tuletorn. Inglise ehitusinsener Robert Stevensoni (kuulsa kirjaniku vanaisa) poolt kolmeaastase perioodi jooksul aastatel 1807-1810 ehitatud tuletorn on nii hästi kavandatud ja ehitatud, et enam kui 200 aasta jooksul pole müüritööd kunagi vajanud rekonstrueerimistööid. BBC sarjas *Seitse tööstusmaailma imet* presenteeritakse seda kui ühte seitsmest imest, võrrelduna näiteks Brooklyni silla, Londoni kanalisatsiooni, Panama kanali ja Hooveri tammiga. **Mis tuletorn?**

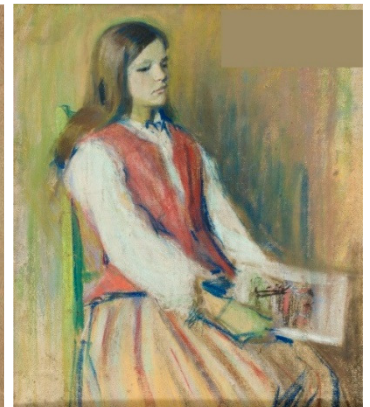
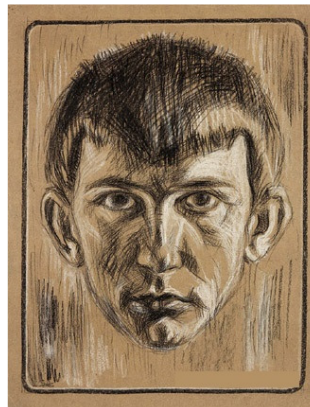

104. See naisenimi on iseäranis populaarne Saksamaal ja saksakeelsetes riikides. Eriti tihti pandi see nimi tüdrukutele 1940ndatel ja 1950ndatel aastatel, tänapäeval pigem harva. Nimekandjate seast võiks välja tuua tänase Bundestag'i presidendi ning 1970ndate keskpaiga – 1980ndate alguse neljakordse sprindi olümpiavõitja. Küsitav nimi tuleneb ühest palju populaarsemast naisenimest, on ladina päritolu ja tähendab tõlkes võõrast naist. Eestis kannab seda eesnime nimeregistri järgi 27 naist. **Milline naisenimi?**

105. Milline 19. sajandil Toskaana Itaaliast USA-sse viidud ning Uues Maailmas Itaalia päritolust tuletatud nime saanud kanatõug on maailmas levinuim kodukanatõug? Enamasti on seda tõugu linnud valget värvi, isaslinnud kaaluvad umbes 2,4 kg ning emaslinnud umbes 2 kg. Aastas muneb emaslind tavaliselt 200 muna kandis. **Milline kanatõug?**

106. **Kes on nähtavate teoste autor?**

Vasakul pool on kujutatud kunstniku autoportreed. Tegemist ei ole looja kõige tuntumate teostega. 1918. aastal Jaltas siitilmast lahkunud kunstniku tuntuim teos leidis muuhulgas koha omaaegse Eesti Telefoni taksofonikaardi kõige väärtuslikuma – 100 + 5 kr. nominaali peal.

107. Aastail 2019 ja 2021 võitis parima draamasarja Kuldgloobuse tänaseks kolmel hooajal (neljas on tulekul) vändatud HBO satiiriline telesari võimuvõitlusest fiktiivses meediakonglomeraadis Waystar RoyCo. Sarja peaosatäitjaks on Brian Cox ja Jeremy Strong. **Mis sarjast on juttu?**

108. Enne koroonapandeemiat lõi online-õppes väga palju lainet mehe eesnimega Salman poolt 2008 loodud mittetulundusühing, kelle eesmärk oli Youtube'i videotega õpetada esialgu matemaatikat ja täppisteadusi. Algatus osutus nii mõjukaks, et programmi looja jõudis 2012 Time'i 100 mõjukama tabelisse. Programm tegutseb ka täna, kõik materjalid on tasuta. Algataja sai 2019 ka Astuuria printsessi rahvusvahelise koostöö auhinna. **Mis organisatsioon/algatus?**

109. Selle USA näitlejatri ja laulja karjäär algas juba seitsmeaastaselt, kui ta lõi kaasa telereklaamides. Tema läbilöögiks ja vast kõige tuntuimaks osatäitmiseks võib lugeda tiinekatele mõeldud telesarja "iCarly" (2007-2012), kus ta kehastab peategelast Carley Shayd. Ühtlasi laulis ta sisse sarja tunnusloo. 2021. aastal sai sari *iCarly* jätku ning kestab hetkeseisuga 2023. aastani. Kes on see 1993. aastal sündinud näitlejatar?

110. Kes on kuuldavat lugu esitav 2017 loodud Eesti alternatiivpopi bänd?

111. Novembris 2021 lahkus 102 aastaselt meie seast ühe tuntud 20. sajandi reisiseltskonna teine kahest liikmest, esimene elas aastail 1920-2003. Neile tõi kuulsust kaks ekspeditsiooni aastail vastavalt 1947-1950 ja 1959-1965. Poliitilised tõmbetuuled viisid nad kaheks aastakümneks üldisesse ebasoosingusse, mille käigus keelati nende kirjutatud teoste (üle 20 eri nimetuse avaldamine) ja küsitavad elasid tol perioodil lihttöölise elu. Tuttavad on need kaks ka Eesti lugejaile. Nende ekspeditsioonivahendid on täna avalikkusele nähtavad Prahas ja Kopřivnice Tšehhimaal. Kes olid need kaks reisimeest?

112. Millega sattus Guinnessi rekordite raamatusse ajakirja *Animal Fair* kirjastaja Wendy Diamondi malta tõugu 2012. aastal surnud koer Lucky Diamond (pildil)?

113. Nii vormel-1 kui ka motoringraja MM-idel on maailmameistreiks (ja motos KÕIGI klasside lõikes) tulnud kaks isa-poja paari. Kui Hille ja Rosberge on palju küsitud, siis küsiks seekord kaherattaliste edukamaid peresid. Esimene vastav pere tuleb USA-st ning kõik tiitlid võideti kuninglikus klassis: isa kolm korda vahemikus 1978-80 Yamahal ja poeg 2000 Suzukil. Isa oli kusjuures esimene ameeriklasest motoringraja maailmameister. Teine pere tuleb Roheliselt mandrilt: isa oli parim kuninglikus klassis aastal 1987 ja poeg mullu Moto2 sadulas. Noorem generatsioon on käesoleval hooajal ka KTM MotoGP tsikliga kuningliku klassi stardirivis.

Nimetage need kaks perekonnanime.

114. Venemaal, Ukrainas, Bulgaarias ja Poolas pakutakse eriti pulmades ja soolaleivapidudel ümaraid, nisujahutaignast küpsetatud leibu (pildil). Erinevate legendide kohaselt sümboliseerib leiva kuju nii rikkust, õnne, viljakust, sageli serveeritakse seda kaunistatult. Kuidas aga neid leibu nimetatakse?

115. **Kes on pildil?** Eesti näitlejatar, lõpetas 2014. aastal Tiit Ojasoo käe all Lavakunstikooli XXVI lennu ning töötas teatud intsidendini oma õpetaja juhitas NO-teatris. 2017. aastast seotud Berliinis asuva „Maxim Gorki“ teatriga. Erinevatelt areenidelt on tuntud kogu küsitava perekond.

116. Valge tass kuulub litala toodetud kruuside ja muude nõude tootesarj, küsime, **mis nime see sari kannab?** Reklaamitakse seda selliselt: *“...on mänguline segu Klaus Haapaniemi metsikust kujutlusvõimelisest kunstist ja Heikki Orvola voolujoonelisest disainist. Tulemuseks on maagiline kollektsioon, mis inspireerib loovust ja jutuvestmist läbi funktsionaalse ja lihtsa disaini. Mitmekülgsete ja vastupidavate lauanõude värvikad tegelased toovad folkloori ja muinasjutud igasse päeva ja lisavad lummust lauale.”*

117. See esmaspäevast neljapäevani Comedy Centrali kanalil eetris olev satiiriprogramm sai alguse 1996. Tänaseks on osi eetrisse antud üle 3600, saatejuhtideks on olnud Craig Kilborn, Jon Stewart ja täna Trevor Noah. Pooletunnises saates võetakse satiirivormis läbi aktuaalsemad uudisteteemad, kuid samas tehakse ka intervjuud tegelike ühiskonnaelu tegelastega. **Mis teleshow’st on jutt?**

118. Tänase energiasõja teemal ka üks küsimus: 20. septembril 2022 teatas Saksamaa valitsus, et ostab Soome energiakontsernilt Fortum välja tema osaluse ühes energeetikakontsernis, natsionaliseerides selle. See ettevõtte loodi 2016 e. On energeetikapoolle baasil ning omab hulgem elektri­jaamu Saksamaal, Hollandis, Suurbritannias ja mujalgi, lisaks ka osalusi kolmes Rootsi aatomielektri­jaamas. Ettevõtte oli ka Nord Stream II üks finantseerijaid ja sai tugeva löögi gaasihinna kõikumistest. **Mis ettevõtte natsionaliseeriti?**

119. Pikaajaliste võimumeeste teemat veel: 2004-2011 oli pika­aegne (1959-1990) Singapuri peaminister Lee Kuan Yew esimene ja viimane ühe kummalise ameti kandja Singapuri valitsuskabinetis, see jäi (ametinimetuse vää­riliselt) ka ta viimaseks suuremaks ametiks enne surma 2015. aastal. Pärast peaministri ameti mahapanekut ning enne küsitavat ametit oli Lee kusjuures Vaneministri (*Senior Minister*) ametis (kui see oleks abiks). **Mis ametit (hiina keeles *Nei ge zi zheng*, ingliskeelne lühend MM) Lee pidas?** Eeldaks kahesõnalist vastust!

120. Küsitava debüütalbum "Long Way Down" ilmus 24. juunil 2013 ning juba samal aastal nimetasid Briti kriitikud teda parimaks laulukirjutajaks. **Kes on see 1990. aastal sündinud inglise laulja, laulukirjutaja ja pianist, kelle tuntuimat laulu ka kuulete?**

VASTUSED

1. Õhtuleht (T)
2. Tigran Petrosjan (M)
3. „Besame Mucho“ (V)
4. Oleksii Arestovõtš, Möhhailo Podoljak (M)
5. Mary Celeste (R)
6. Valknut (M)
7. Halti (M)
8. Lääts (teadlane Koit L, Heli Lääts vend, metafoor: läätseleeme eest end maha müüma) (H)
9. Harilaid (Hiiumaa ja Vormsi vahel) (R)
10. Toploader (M)
11. Hans Memling (H)
12. Meikimine/minkimine (T)
13. Kornet (T)
14. Belle Starr (M)
15. Weser (M)
16. 4000 m (Pariisi OM 1900) (T)
17. LAV, Alžeeria, Cote d'Ivoire (R)
18. Inmarsat (M)
19. Deimos (M)
20. Hair, Galt MacDermot (M)
21. Staraja Russa (V)
22. Richard Trevithick (M)
23. Kindel kodu (T)
24. Valgeamuur (M)
25. Raivo Rand (T)
26. Raminagrobis (V)
27. Henri Coanda (M)
28. Rambutan e. takjasnefeelium (R)
29. Krüsanteemiorden (M)
30. Kelmid ja pühakud (*The Persuaders*), John Barry (R)
31. 1970 (Brasiilia, Itaalia, Saksamaa, Uruguay), 1990 (Saksamaa, Argentina, Itaalia, Inglismaa) (R)
32. Monica (V)
33. Bilderbergi hotell (Bilderbergi grupi kogunemiskoht) (M)
34. Usenet (M)
35. „Sinised hobused punasel luhal“ (T)
36. Koli rahvuspark (M)
37. Sverdrup (Otto ja Harald) (M)
38. Shinjuku (M)
39. „Vennad Karusüdamed“ (rež. Riho Unt) (V)
40. Buck's Fizz (Eurovisioni võitja aastal 1981) (M)
41. Georges Seurat (maal „Pühapäevane pärastlõuna La Grande Jatte'i saarel“) (R)
42. Sumara ninasarvik (M)
43. Päästeamet (Päästeameti põhi- ja paakautode suurturnija) (M)
44. Kabüülia (M)
45. EYS Veljesto (M)
46. Pando (V)
47. Jonathan Littell (M)
48. Jessica Pegula (H)
49. Magnus IV (Norras ka Magnus VII) (R)
50. Terry Riley (M)
51. Vaska kompleks (Lauri Vaska järgi) (H)
52. August Gailit, viidatud on „Nipernaadi“ hollandikeelsele tõlkele (T)
53. Stoffel Vandoorne (Belgia) – meister 2022, Nyck de Vries (Holland) – meister 2021 (M)
54. Merano (sks. Meran) (R)
55. Ante Gotovina (M)
56. Prespa järved (M)
57. Njegoš (valitsejanimi Petar II Petrović-Njegoš) (M)
58. Dražen Dalipagić, Mirza Delibašić (M)
59. Jože Plečnik (M)
60. Ava Max (M)
61. Ilja Ehrenburg, „Julio Jurenito“ (R)
62. Hamm (jalgpallur Mia H.) (M)
63. Kirke Kangro (T)
64. Marc Girardelli (M)

65. Woke (M)
66. 1959 (M)
67. Göta kanal (R)
68. Florence Pugh (M)
69. Zalando (M)
70. Cheap Trick (M)
71. Nellie Bly (V)
72. Bernardo Rezende (Bernandinho) (R)
73. Mike Stock, Matt Aitken, Pete Waterman (ka SAW) (M)
74. Looded (maandumisrada asub tõusu ajal üleujutataval rannaribal) (R)
75. Al-Biruni (V)
76. Brian Clough (parempoolsel pildil Robin Hood, Nottinghami kuulsad pojad) (R)
77. Zavood, Kongo Tango (M)
78. Sidney Maurer (H)
79. Roche (R)
80. Carl Maria von Weber (T)
81. Bebe Buell (M)
82. Julian Schnabel (M)
83. Juuksevärvi (blondide osakaalu illustreeriv kaart) (R)
84. Wilma Murto (teivashüpe) ja Martti Vainio (M 10 000 m jooks) (T)
85. Benigno Aquino III, Filipiinide president 2011-16(M)
86. Kalju Aigro, Nõo Realgümnaasium (V)
87. Joan Smalls (M)
88. Palakas (läti k. voodilina palags) (R)
89. John Wick (M)
90. Yungblud (M)
91. Mehmet Shehu (M)
92. Brasiilia (R)
93. Martindale'i skaala (H)
94. Andras Kaasik (2018), Krisli Melesk (2022) (V)
95. Manta (M)
96. Robert E. Sherwood (M)
97. Oskar Schindler (R)
98. Die Welt (M)
99. Somaalimaa (M)
100. Charli XCX (M)
101. Viktoria Vesso (T)
102. Christian Lacroix (M)
103. Bell Rocki tule torn (R)
104. Bärbel (R)
105. Leghorn (M)
106. Oskar Kallis (tuntud teos oli „Kalevipoeg laudu kandmas“ (T)
107. *Succession* (eesti keeles Pärijad) (M)
108. Khan Academy (M)
109. Miranda Cosgrove (R)
110. Gram-Of-Fun (M)
111. Jiří Hanzelka, Miroslav Zikmund (M)
112. Maailmas enim koos kuulsustega fotografeeritud loom (V)
113. Roberts (Kenny ja Kenny jr.), Gardner (Wayne ja Remy) (M)
114. Karavai (H)
115. Linda Vahter (T)
116. Taika (M)
117. The Daily Show (M)
118. Uniper (M)
119. Minister Mentor (M)
120. Tom Odell (R)